

Effecten van ETS2 in Nederland

Nationale bijlage bij "Creating positive impact with
ETS2"

Kontakt

Luke Haywood, European Environmental Bureau
luke.haywood@eeb.org

De meningen in deze beleidsbriefing zijn uitsluitend die van ons, de auteur van dit onderzoek.

Publicatie: Juni 2025

Foto's: Hannah O'Sullivan

meer info op:
life-effect.org

Gefinancierd door de Europese Unie. Opvattingen en meningen zijn echter uitsluitend die van de auteur(s) en komen niet noodzakelijk overeen met die van de Europese Unie of CINEA. Noch de Europese Unie, noch de subsidieverlenende instantie kan hiervoor verantwoordelijk worden gehouden.

Doel

In dit document worden verschillende opties vergeleken om het met de wetgeving beoogde positieve sociaal effect te bereiken met de opbrengsten uit ETS2.

Omstandigheden

Het is van belang dat de sociale impact van ETS2 goed opgevangen wordt. De €720 miljoen uit het Sociaal Klimaatfonds en de €3.6 miljard uit ETS2 in 2027 worden hier bij voorkeur aan besteed. Deze middelen moeten met name gaan naar kwetsbare huishoudens.

Anders dan in de meeste Europese landen heeft de middenklasse vaak kunnen investeren in verduurzaming van de woning met zonnepanelen of zelfs een warmtepomp. Ook elektrische auto's en laadinfrastructuur zijn, vaak via de werkgever, al wijdverbreid. Sociaal kwetsbare groepen blijven evenwel achter in deze ontwikkeling. Het openbaar vervoer staat vandaag onder druk, en meer dan 40% van de woningen zijn huurwoningen. De overheid stimuleert verduurzaming via de verhuurders en huurders hebben weinig invloed op de snelheid van verduurzaming.

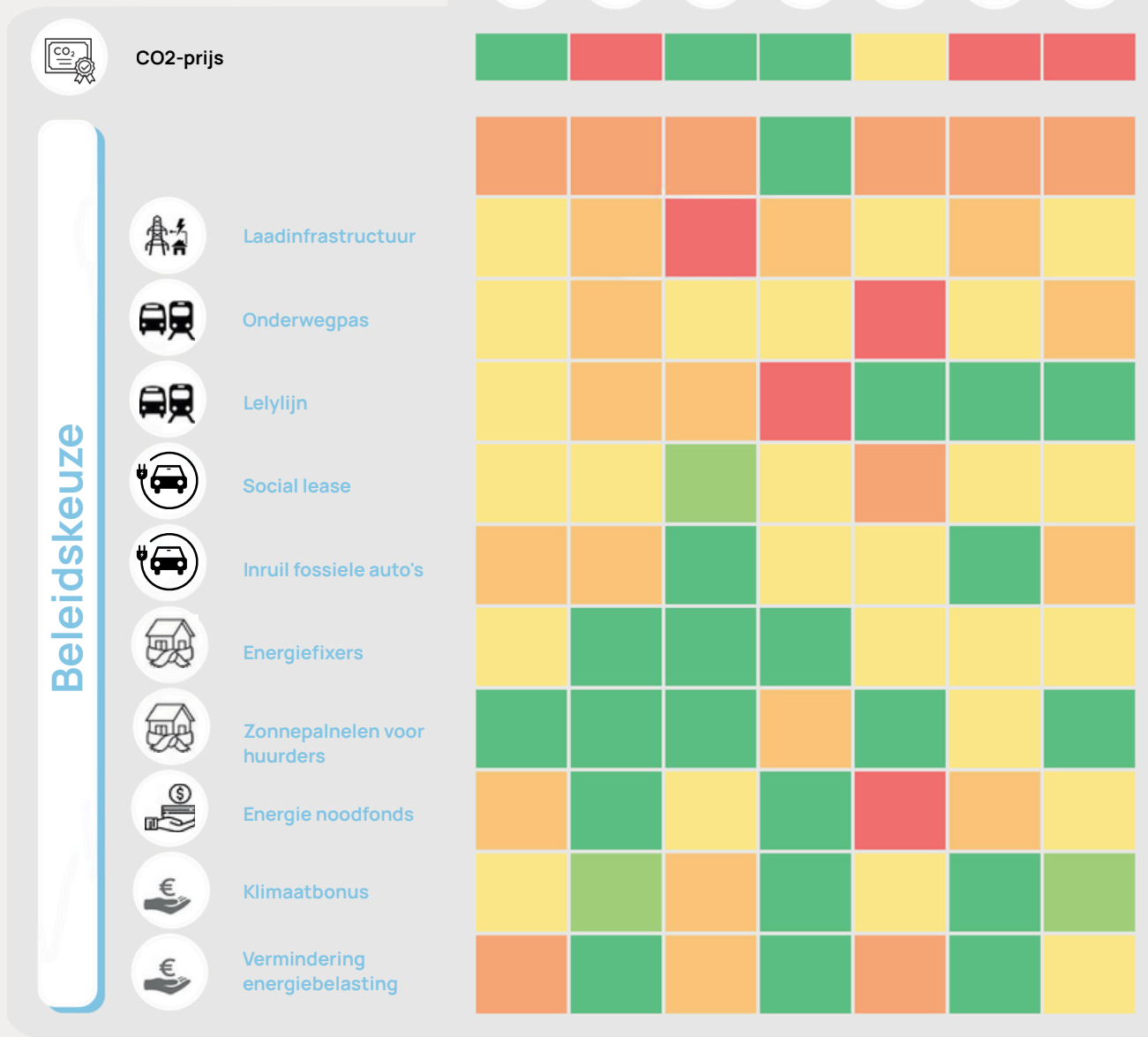
Regeringsbeleid

Het vorige kabinet stelde dat er in eerste instantie zou worden gekeken naar hoe de opbrengsten van ETS2 in eigen land ingezet kunnen worden om compenserende maatregelen te treffen. De minister antwoordt nu op Kamervragen dat het geld toegevoegd wordt aan de algemene middelen, en legt geen link met de sociale effecten van ETS2. Het is nochtans cruciaal dat deze ETS2 middelen voor bijkomende, sociaal gerichte uitgaven worden aangewend.

Voorstellen

We zetten in onderstaande tabel een aantal voorstellen op een rij die door diverse organisaties gedaan zijn om huishoudens te helpen bij de energietransitie. De maatregelen krijgen een score hoe goed ze bijdragen aan het bereiken van de genoemde doelstellingen. Online is er ook een [uitgebreidere lijst](#) met opties

Beleidsdoelstellingen

Energienet

De uitbreiding van het elektriciteitsnet stuit op procedurele problemen en minder op gebrek aan kapitaal. Private investeerders willen ook graag duurzame bronnen aan het net koppelen als er voldoende capaciteit is. Het ligt dus niet voor de hand hiervoor middelen uit ETS2 in te zetten. De automobielsector vraagt wel om meer [laadinfrastructuur](#).

Openbaar vervoer

De regering heeft het voornemen een **onderwegpas** voor de 1% meest kwetsbare huishoudens in te voeren. Investerings in de **Lelylijn** of het in stand houden van regionaal vervoer zouden goed passen in de doelstellingen van ETS2.

Uitstootvrij vervoer

Een investering in doorfietsroutes kan helpen om de e-bike een volwaardig alternatief te maken voor woon-werkverkeer. Het is belangrijk dat de stimuleringsregelingen via werkgevers de minima niet uitsluiten. **Social-lease** programma's kunnen hierbij helpen. Ook het stimuleren van de **inruil van fossiele** auto's kan de tweedehands EV in Nederland houden.

Woningverbetering

Het **warmtefonds** steunt nu woningeigenaren. De overheid kan er ook voor kiezen om huurders financieel te steunen, zodat zij de verhuurder iets kunnen bieden voor een beter geïsoleerde woning. Door een groter effect van isolatie op de gereguleerde huren krijgen de huurders een stem in de woningverbetering. Door **Energiefixers** kunnen huurders geholpen worden met kleine aanpassingen en enthousiast gemaakt worden voor verduurzaming.

Gerichte financiële steun

De mensen die steun het meeste nodig hebben zijn vaak bang om er gebruik van te maken omdat het aanvragen ingewikkeld is en fouten hard zijn afgestraft. Via het Tijdelijk **Noodfonds Energie** wordt gerichte inkomenssteun gegeven aan ca. 100.000 huishoudens. Door de beperkte omvang van het fonds missen gezinnen die minder alert zijn deze slag in de bijstandsbingo van specifieke regelingen. Verhoging van het fonds past binnen de doelstellingen van het SCF.

Klimaatbonus

Een uitkering van een vast bedrag aan iedereen kennen we in Nederland al met de **vermindering energiebelasting**. Na de inval van Rusland in Oekraïne is dit bedrag tijdelijk verhoogd met een aantoonbaar positief effect op armoedecijfers. Door met een klimaatbonus een bedrag per persoon uit te keren in plaats van per energieaansluiting worden gezinnen nog beter geholpen. Ook worden mensen met een afwijkende woonsituatie bereikt.

Scholing

Er is een tekort aan geschoold personeel om de transitie op het terrein te realiseren, bijvoorbeeld inzake renovaties of netinfrastructuur. De ETS2 opbrengsten bieden mogelijkheden om te investeren in opleidingen voor de duurzame banen van de toekomst. Zo zorgen we voor kansen op de arbeidsmarkt, en verlichten we het tekort aan technici.

Conclusie

De ETS2 wetgeving heeft als doelstelling de opbrengst bij voorkeur te gebruiken voor het aanpakken van de sociale effecten van de nieuwe heffing. Onze regering heeft deze doelstelling niet uitgewerkt. Politiek en maatschappelijke organisaties hebben nog een taak om deze nieuwe klimaatwetgeving rechtvaardiger te maken. Dit document en de bijbehorende tool geven hiervoor een aanzet.